

TOIVEKOTI

Viimeksi tällä palstalla pakinoi-
dessani puhuin myös Jalanderista,
Osk. Jalanderista. Siitä tässäkin.

Jalanderin ikkunoissa Oulun
Kirkkokadun varrella Pekurin ta-
lossa on ruskeat paperit. Vanha
liike kääritään nftaliniiniin. Sove-
liuksen täti, vaikka onkin vielä pir-
teä ikäihminen, ei enää jatka. Il-
mielävinä tulevat mieleen ajat nel-
jä vuosikymmentä sitten, jolloin
me Soveliuksen tädin kanssa olim-
me vielä nuorempia kuin nyt.
»Muistojen silippuva», sanoisi
Pohjolan Lassi, joka varmaan
muistaa »Jalanderin» yhtä hyvin
kuin minäkin.

Tietysti minä tiesin Jalanderin
paperikaupan jo ennenkuin menin
kansakouluun. Se sijaitsi Kirkko-
kadun ja Hallituskadun kulmassa,
siinä, missä nyt on Kalevan kivi-
muuri. Myöhemmin siihen Jala-
nderin paikalle tuli Arinan ravin-
tola ja sen jälkeen sitten Kale-
van konttori. Mutta silloin joskus
siinä oli paperi- ja lelukauppa. Eh-
käpä tiesin senkin, että kauppa
piti Soveliuksen setä. Tämän sedän
ja hänen kauppansa tulit sitten
tuntemaan paremmin kuin min-
kään muun kaupan tässä kaupun-
gissa, sillä pääsin kuin pääsinkin
siihen tutustumaan sisän kautta.

Kaikki alkoi oikeastaan siitä,
kun Soveliuksen Pelle Vanhan ap-
teekin Pakkahuoneenkadun puo-
leisessa rakennuksessa välitunnin
aikana otti ja nosti minut housun-
takamuksista ilmaan, niin että
rits-rats... Mutta se on jo toinen
luokka, sanoisi Juutas Käriäinen.
Meistä tuli Pellen kanssa erotta-
mattomat toverukset, »pestapruu-
rit», kuten silloin sanottiin. Olim-
me ikätoverit, mutta Pelle oli niin
paljon vanhempi, että riitaakaan
ei voinut syntyä. Ja Pellen isällä
oli lelukauppa. Tietenkään me
siellä lelukaupassa emme saaneet
koskea mihän hyvänsä ja lienem-
mekö saaneet koskea yleensä mi-
hinkään, vaikka Soveliuksen pap-
pa oli kyllä mahottoman mukava
ja leikinymmärtävä ja lapsensie-
lun tajuava ihminen, oikein sellai-
nen vanhankansan farbrori. Riit-
ti kai, kun sai joskus käydäkään
siellä kaupassa sulkemisajan jäl-
keen. Riitti! Se pani oikein syvään
huokaisemaan, vetämään henkeä,

kun oli kaikkea, mitä ihmislapsi
saattoi haaveilla.

Ei minulta kotona mitään puut-
tunut, isä vain ei ollut lelukaup-
pias. Minä taas lienen ollut taval-
lista »leikkisämpi» pojanviikari.
Sanoinkin aina, että kun mieli-
kuvittelee, ei tule ikävä. Eikä mi-
nulla ikävä tullutkaan, vanhoista
»juornaaleista» leikkelin linnojen,
talojen ja kokonaisten kaupunkien
malleja, väritettyjä rakennuspii-
rustuksia, liimasin niitä arapiku-
milla kartongille ja rakensin, ra-
kensin loputtomasti. Ja tinasoti-
laita valettiin samoilla vormuilla,
joilla poikani niitä nyt valaa. Mut-
ta — mutta: Soveliuksella oli
kaikkea mahdollista ja mahdo-
tonta, koska oli se Jalanderi sei-
nän takana. Minusta tuntui jos-
kus, että Soveliuksen pojat — no,
ne toiset nyt olivatkin jo isoja kol-
tiaisia — eivät osanneet antaa tar-
peeksi arvoa leluilleen, maallisel-
le mammonalleen yleensä. Sitä
kun oli. Minä saatoin usein leikkiä
yksikseni siellä toisessa kerrokses-
sa, missä, taaskin nykyisen Kale-
van paikalla, oli poikien suuri huo-
ne. Myöhemminä vuosina minua
kotona usein kiusoiteltiin muiste-
lemalla, että olen ollut monta ker-
taa valmis jättämään kotini ja
siirtymään Soveliuksen tädin po-
jaksi. Koska oli se lelukauppa...
(Niin, niin, ja nyt minun poikani
möisi sielunsa autuuden ja vaih-
taisi epävarmat taskurahansa jää-
telöasioita hallitsevan naapurin
ihanuuksiin!)

Sitäpaitsi Soveliuksella oli vielä

isompi keittiö kuin meillä. Liekö
siellä ollut sen enemmän herkkuja
kuin meilläkään, lapsesta vain
usein tuntuu siltä. Eikä meitä
liiemmästi hemmoteltu talon puo-
lesta, ei ole ainakaan jäänyt mie-
leeni. Mutta Soveliuksen keittiös-
sä oli niinkuin on vieläkin Santra.
Minä luulen olleeni jollain taval-
la Sandran suosiossa. Kun siis
herskapi istui salissa syömässä,
mikä usein sattui minun ollessa
hakemassa Pelleä ulos, piti Sand-
ra minua hyvänä keittiössä. Me
pärijäsimmekin mainiosti. Muistan
siellä saaneeni ensi kerran mais-
taa sellaista merkillisyyttä kuin
vohveli, ja siellä sen valtavan suu-
ren heilan ääressä minä opin rus-
kistamaan ranskanleipää. Siihen
aikaan ei ollut mitään paahtimia,
ei ainakaan sähkösellaisia, mutta
kotona minä sitten paahdoin rans-
kanleipäviipaleita keittiön rapidin
päällä. Siinä saikin olla tarkkana,
ettei polttanut koko leipää.

Soveliuksella opin myös nyrkkei-
lemään. Tämäkin asia muistui
mieleeni siitä paperikaupasta. Ni-
hin aikoihin olivat maailman kuu-
luisimpien nyrkkeilijäin nimet
Tunney ja Demsey. Toinen oli
musta ja toinen valkoinen, niin-
kuin nyt Johansson. Mutta onko
Johanssonia tai Pattersonia valet-
tu saippuaksi? Ei, ei varmastikaan.
Nuo meidänpä sankarit oli valet-
tu. Jalanderilla oli myytävänä vii-
dentoista sentin korkuisia saippua-
nyrkkeilijöitä, joista toinen vaa-
leankellertävä ja toinen pikimusta.
En muista, lisäsikö tällaisen

saippuan omistaminen tuonikäi-
sessä peseytymishaluja, saattoi ol-
la päinvastoin, sillä kukapa oli-
si raaskinut sellaista saippuaa ko-
vin usein käyttää. Mutta mukavia
ne ukkelit olivat. Ja siitä kai lähti
meidän nyrkkeilyinnostuksemme-
kin. Meillä oli oikein nyrkkeilykin-
taat ja me nyrkkeilimme ilman
sarjajakoa, mutta tiukasti herras-
miessäännöistä kiinni pitäen. Mi-
nä olin tietysti Pellen käsissä kuin
jauhopussi, niin että Soveliuksen
pappa kerrankin nauroi vatsa kip-
purassa, kun Pelle tanssitti minua
ympäri poikienhuoneen. Mutta
tyyliä opin, että sitten jotenkin
pärijäsin muille pelleille.

Nyrkkeilijöistä tulevat mieleen
muskettisoturit ja intiaanit ja-ja..
Parasta lopettaa, muuten ei lopu
koskaan.

Kalevan paikalta Jalanderi siir-
tyi minua vastapäätä »Höösteenin»
taloon, johon se sitten pommitet-
tiin. Siinä on nyt Sokos. Siltä pai-
kalta ehdin ostaa lukemattoman
määrän kyniä ja kumeja ja ara-
pikumia ja »synteettikonia» ja
vihkoja ja kansipapereita pitkän
ja vaivalloisen koulutieni kulkies-
sa sitä kautta vuodesta vuoteen.
Soveliuksen pappakin kutsuttiin
sitten pois ja tiskin takana oli
useimmiten tukeva Kallio, vanha,
luottamusta herättävä painija-
mestari. Sitten kai Soveliuksen tä-
ti itse ryhtyi liikettä hoitamaan,
kun me kaikki naskalit olimme ru-
venneet itse hankkimaan pitkät
housumme ja käymään tätä lopu-
tonta elämänkoulua. P a n u.